

MÅSKE ER MORS MAGT VORES MODSTANDSKRAFT

Hidtil har politiet været tilkaldt for at bekæmpe radikalisering og terror.
Nu tilkaldes forældrene, pædagogerne og opdragerne også.

Af CLAUS HOLM,
instituttleder, DPU, Aarhus Universitet

Forskning fører til forudsigelser. Med større eller mindre sikkerhed fører forskning til viden om lineære og kausale forløb, sandsynlige og meningsgivende sammenhænge. En sådan viden er ofte meget praktisk. For eksempel bruger man den til at komme ulykker og forbrydelser i forkøbet. Det gør både politiet og pædagogikken. Men ikke alt lader sig forudsige, forebygge og kontrollere. Det gælder ikke mindst kampen mod radikalisering og terror. Her har afmagt hidtil kendetegnet indsatsen. Af samme grund efterlyser vi andre og mere magtfulde midler.

Overraskende nok har det ført til, at vi ikke kun tilkalder mere politi. Pædagogik og opdragelse skal også mobiliseres. Det fremgår af regeringens handleplan fra oktober 2016 til bekæmpelse af ekstremisme og radikalisering. Planen omfatter også anbefalinger til pædagogisk forskning, uddannelsesinstitutioner og forældre (coaches) om at deltage i kampen mod ekstremisme. Men er der overhovedet gode grunde til at tro på, at pædagogik og opdragelse gør en større forskel, når det gælder om at skabe modstandskraft mod radikalisering og terrorisme?

Forfatteren Hans Magnus Enzensberger troede ikke et øjeblik på det. I sit essay om den radikale taber, kaldet ”Skrækens mænd”, fra 2006 forklarede han os, at gerningsmændene er isolerede personer,

hadefulde tabere uden værdimæssigt og kollektivt tilhørsforhold. Og hvad der er værre, er, at dette had, med islam som ideologisk tændsats, slår over i terrorisme. Og det har vi ingen modtræk mod. Vi må derfor leve med disse usikkerheds- og utryghedsskabende aktioner, der uden varsel bryder ind og forbryder sig mod vores livsform.

Men Enzensberger overså formentlig noget, nemlig pædagogikken og opdragelsens opgave med at etablere tilhørsforhold fra en generation til den næste ved overførsel af ikke-ekstremistiske ideologiske værdier forstås. Hvordan en sådan indsats mere konkret kan foregå, og hvor effektiv den overhovedet kan blive, ja, det er der endnu ikke helt klare svar på, men heldigvis er indsatsen for at give dem gået i gang.

Et af de foreløbige svar fra forskningen er dog, at familien og forældrene udgør en lokal modstandskraft mod radikal og/eller militant islamisme. Det budskab blev fremsat i februar i år i en af Danmarks Radios 21 Søndag-udsendelser. Udsendelsen illustrerede særligt mødrener magt ved at vise kvinder, der holdt møde sammen, gik tur på Nørrebro og tilsyneladende fik talt om, hvordan de fik deres sønner på andre tanker end radikalt islamistiske.

Baggrunden for nyhedshistorien var rapporten ”Modstandskraft mod radikalisering og voldelig ekstremisme” (udarbejdet af CERTA Intelligence and Security for Tryk-Fonden), der består af en gennemgang af eksisterende forskning og eksplorativ studier af lokal modstandskraft i udvalgte danske

lokalmiljøer i Gellerupparken, Vollsmose og Mjølnerparken. Disse studier pegede på familien og forældrene som den vigtigste modstandskraft mod radikalisering.

Men hvad er det mere præcist, der gør forældre til ’effektive modstandsfolk’? Ja, det ved vi som sagt ikke helt endnu. Alligevel vover jeg at udtrykke en forsigtig forudsigelse af, hvad yderligere forskning og indsatsen mod ekstremisme kan give os af svar nemlig forhåbentlig følgende: Forældre er i al almindelighed virkelighedsbekræftende, der udstråler, at verden er værd at leve (videre) i. Også når det bliver deres børns tur til at tage ansvaret for den. Er verden ikke god nok, så er det en del af et voksenansvar at engagere sig selv og sine børn i løsning af verdens problemer. Og er problemet en ekstremt farlig kombination af ensomhed og isolation blandt børn og unge kombineret med en virkelighedsfjern og fjendtlig ideologisk tankegang, så er der noget, der tyder på, at det er et problem, som forældre kan bidrage stærkt til at løse. Om de – med mødrene i spidsen – så også gør det, og måske kan gøre det endnu bedre? Ja, det er svært at sige med sikkerhed. Men forhåbentlig. ■

